2

MEGRENDÍTŐ HELYI ESEMÉNYEKHEZ FŰZŐDŐ BALLADÁK

166

SZENDRE BÁRÓ LEÁNYA

A BÁRÓKISASSZONY. I.

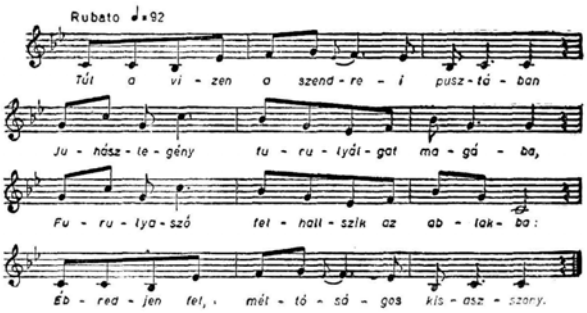

Meg is nyílt a palotának ablaka,
Kökényszemű kislány hajlott ki rajta.
„Édesapám, ha meg akarsz, tagadj meg,
Az én szivem a johászér' szakad meg!"

Szendre báró felnyergeli a lovát,
Esszejárja egész johásztanyáját,
Azt kérdezi legöregebb johásztól:
„Nem látta-e a lányomat valahol?"

„Szendre báró, én a lányát nem láttam,
Három napja bojtárom es oda van,
Három napja bojtárom es oda van,
Talán bizony a kisasszony vele van.”

Túl a Tiszán most faragnak ott egy fát,
Amelyikre Bojtár Jenőt akasszák,
Fújja ja szél fejér ingét, gagyáját,
Mér’ szerette Szendre báró leányát.

Ugrapataka (Gyimesvölgye), 1958

167

TERÍTSD LE A SUBÁDAT
A BÁRÓKISASSZONY. II.

Szépen legel a báróné gulyája,
Maga a kisasszony sétál utánna.
Még messziről kiáltja a gulyásnak:
„Jancsi fiam, terítsd le a subádat.”

„Hogy terítném le én az én subámat,
Attól félek, behajtják a gulyámat.”
„Jancsi fiam, arról ne legyen gondod,
Kiváltja azt édesanyám, ha mondom.”

„Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
Mintsább téged a gulyásnak adjalak.”
„Nem bánom én, édesanyám, tagadj meg,
Az én szívem a gulyásér’ szakad meg,”

A hegytetőn most faragják azt a fát,
Amelyikre juhászlegényt akasszák.

Fújja a szél fehér ingét, gatyáját,
Nem öleli a báróné leányát.

A nagy úton végigmenni nem merek,
Mind azt mondják, fekete gyászt viselek.
Fekete gyász, hófehér a zsebkendőm,
Gulyáslegény volt a régi szeretőm.

Mezőveresegyháza (Mezőség), 1969

168

SZÉPEN LEGEL A BÁRÓNÉ GULYÁJA
A BÁRÓKISASSZONY. III.

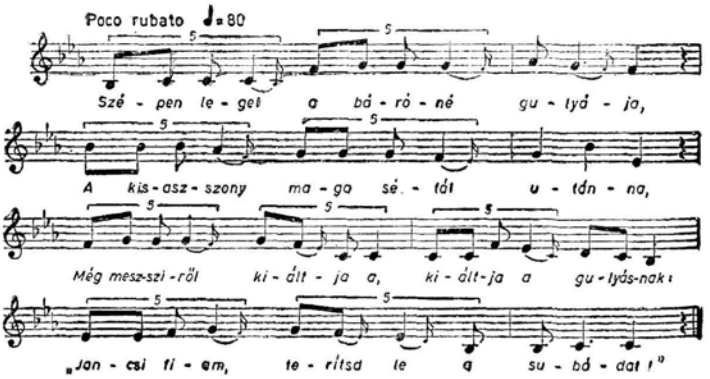

„Nem terítem le biz én a subámat,
Itt a csárda, behajtják a gulyámat."
„Jancsi, szivem, ez eszedbe, az eszedbe ne jusson,
Kiváltja azt édesanyám, ha mondom."

„Gyere, anyám, váltsd ki Jancsi gulyáját,
Itt mellettem szunnyadozott egy szikrát!"

„Lányom, lányom, lányom, lányom, lányomnak se
mondalak,
Mintsább hogy egy gulyás után adjalak.”

„Nem bánom én, édesanyám, tagadj meg,
Mert a szívem a gulyásért szakad meg.”
Fújja a szél három rojtú, három rojtú gagyáját.
Szegény Jancsit reggel hatkor akasszák.

Vajdakamarás (Mezősig), 1970

169

LÁNYOMNAK SE MONDALAK

A BÁRÓKISASSZONY. IV.

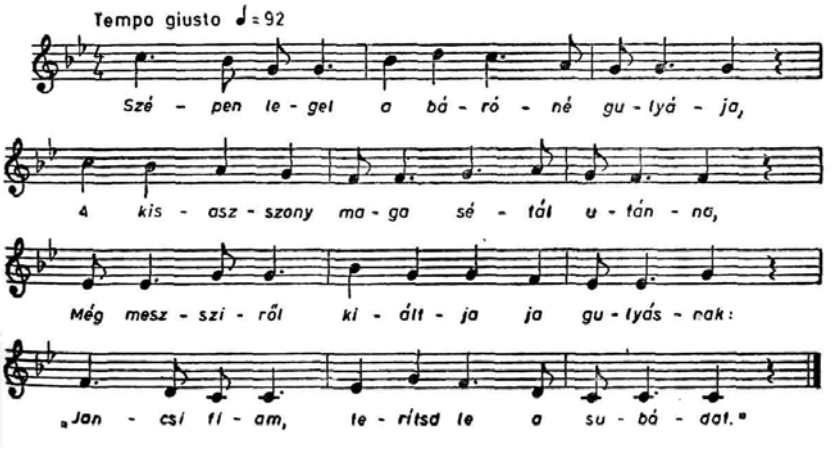

„Nem terítem én le az én subámat,
Jön a hajtó, béhajtják a gulyámat.”
„Nem bánom én, béhajtják a gulyádat,
Kiváltja azt édesapám bángóval.”

„Lányom, lányom, lányomnak se mondalak,
Mintsem téged a gulyásnak adjalak.”
„Nem bánom én, édesapám, tagadj meg,
De a szivem a gulyásér’ szakad meg.”

Mákófalva (Kalotaszeg), 1969

170

HADD EL, JOLÁN

AZ EGYMÁSTÓL TILTOTT ÉS EGYMÁSÉRT HALÓ SZERELMESEK. I.

Halvány Jolánt Szabó Gyula szereti,
De Jolánnak szülei nem engedi.
„Hadd el, Jolán, fogsz te ingem szeretni,
Meglátod, hogy mit fogok cselekedni.”

Egy szép napon, egy vasárnap délután
Találkoztak Jolánkával az utcán.
Kihívta a ződ erdőbe sétálni,
Hogy ők ketten ibolyát fognak szedni.

Leültek egy bükkfacsutak tövébe,
Lehajtotta bús fejét az ölébe.
Szabó Gyula revorvere de fényes,
Jolánkának két golyó elégséges.

„Kettőt lőttem Jolánkának szívébe,
Ráborultam Jolánka holt testjére.”
Halvány Jolánt most viszik az utcákon,
Most viszik a középloki főúton.

Koporsója körös-körül koszorú,
Szabó Gyula kíséri őt, szomorú.
„Szabó Gyula, hogy nem fájt a te szíved,
Mikor az én Jolánkámat megölted.”

„Akkor nem fájt, de most mindjár megszakad,
Hordozom a kilenc kilós nagy vasat.”
Édesanyám, ha bemegy a szobába,
Ráborul a divófa asztalára,

Úgy sirajsa, hogy nincs Isten az égben,
Hogy a lányát eltemette a héten.
„Apák-anyák, én rólam tanuljatok,
A szerelmet soha el ne tiltsátok!”

Bükkhavaspataka (Gyimesvölgye), 1960

171

SZABÓ GYULA ÉS HORVÁTH JOLÁN

AZ EGYMÁSTÓL TILTOTT ÉS EGYMÁSÉRT HALÓ SZERELMESEK. II.

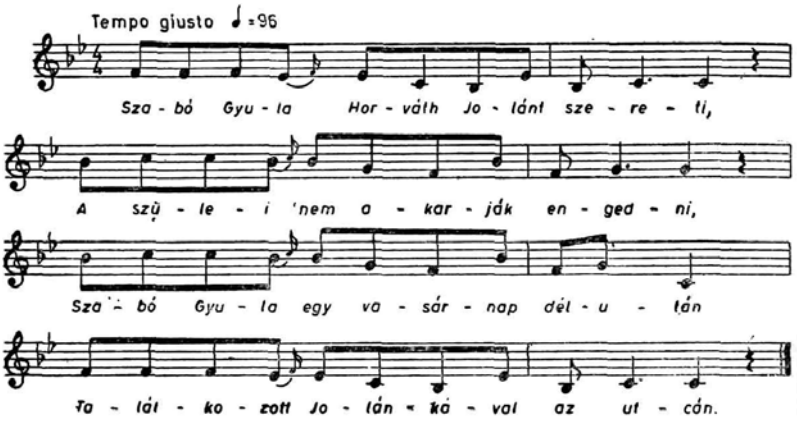

„Na most, Jolán, ha nem szabad szeretni,
Meglátod, hogy mit fogok cselekedni.”
Kicsalta a zöld erdőnek szélébe.
„Na most, Jolán, térdepelj le elémbe!”

Egyet fellőtt a nagy csillagos égre,
Kettőt pedig Horváth Jolán szívébe.
„Tizenkettő, tizenhárom, tizennégy,
Szabó Gyula, ilyen későn hová mész?”

„Menyek ki a zöld erdőnek szélére,
Rózsát viszek Jolánkám keresztjére.”
„Szabó Gyula, hogy nem fájt a te szíved,
Mikor a te Jolánkádat megölted?”

„Akkor nem fájt, de most mingyár megszakad,
Mer’ viszem a tizennyolc kilós vasat.”

Farkasokpataka (Gyimesvölgye), 1965

172

ZÚG AZ ERDŐ

AZ EGYMÁSTÓL TILTOTT ÉS EGYMÁSÉRT HALÓ SZERELMESEK. III.

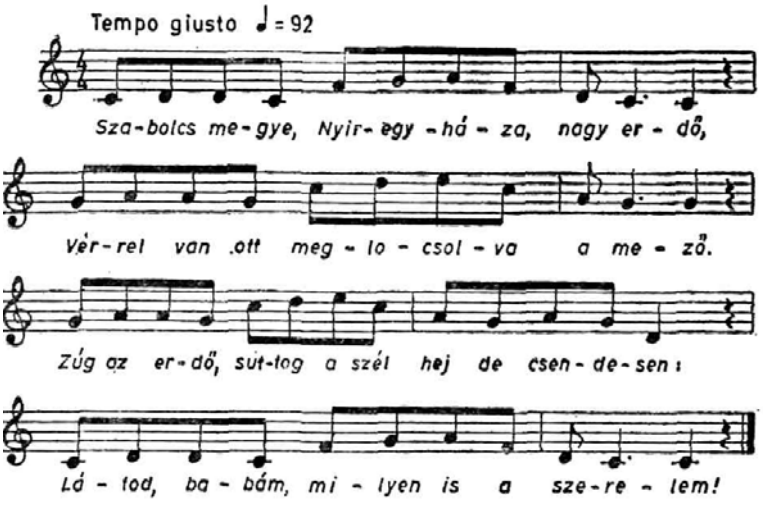

Szabó Gyula Horváth Jolánt szereti,
De a Jolán szülei nem engedi.
„Nem baj, Jolán, ha nem szabad téged szeretni:
Meglásd, mit fogok veled cselekedni.”

Szabó Gyula egy vasárnap délután
Találkozik Jolánkával az utcán,
Kihívta a zöld erdőbe, hej, de sétálni,
Hogy ők ott majd virágot fognak szedni.

És amikor kiértek az erdőre:
„Na most, Jolán, térdepelj le a földre,
Nem akarom, hogy te legyél, hej, de a másé,
Még ma éjjel meg kell haljunk egymásér’.”

Szabó Gyula revolvere de fényes,
Három golyó Jolánnak elégséges,

Kettőt lőtt a saját maga gyenge szívébe,
Ráborult a Jolánka holt testére.

Gyászba van a kamarási főutca,
Horváth Jolánt most viszik végig rajta,
Koporsója körös-körül, hej, de koszorú,
Megy utánna édesanyja, szomorú.

„Szabó Gyula, hogy nem fájt a te szíved,
Mikor az én Jolányomat megölted?”
„Akkor nem fájt, de most mindjár’, hej, de meghasad,
Viselem a tizenkét kardos vasat.”

Édesanyja bemegyen a szobába,
Ráborult a diószín asztalára,
Sírva mondja: „Nincsen Isten, hej, de az égen,
Nincs több lányom, viszik a temetőbe.”

Huszonkettő, huszonhárom, huszonnégy:
„Szabó Gyula, ily későre hová mégy?”
„Megyek, megyek, kimegyek én, hej, a sírkertbe,
Rózsát viszek Jolánka sírkövére.”

Vajdakamarás (Mezőség), 1970

173

SÍR AZ ERDŐ

AZ EGYMÁSTÓL TILTOTT ÉS EGYMÁSÉRT HALÓ SZERELMESEK. IV.

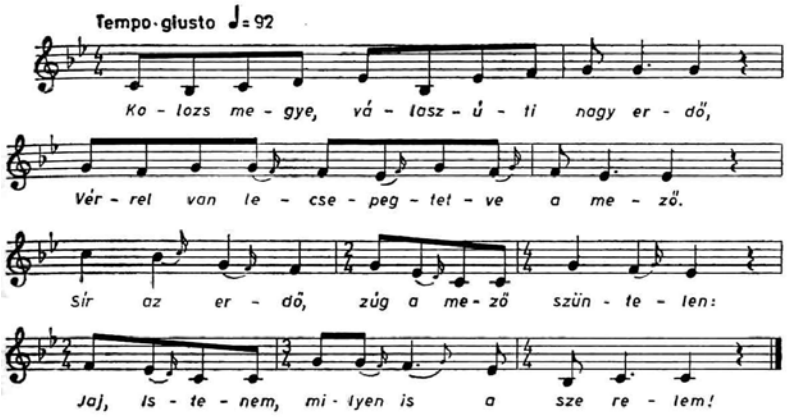

Szabó Gyula Horvát Jolánt szerette,
De a Jolán szülei nem engedte.
„Nem baj, Jolán, ha nem szabad szeretni,
Majd meglátod, mit fogok cselekedni!”

Szabó Gyula egy vasárnap délután
Találkozott Jolánkával az utcán.
Kihívta a zöld erdőbe sétálni,
Hogy majd ottan virágot fognak szedni.

És amikor kiértek az erdőre,
Leültette Jolánkát az ölébe.
„Azt akarom, hogy ne legyél a másé,
Még az éjjel meg kell haljunk egymásért.”

Kezét-lábát összevissza tördelte,
Beretvával a szívét kimetszette,

Kimetszette beretvával a szívét,
Úgy küldte a másvilágra a lelkét.

Szabó Gyula revolvere de fényes,
Három golyó beléje elégséges,
Kettőt lőtt a saját maga szívébe,
Ráesett a Jolánka holttestére.

„Apák, anyák, énrólam tanuljatok:
A szerelmet soha el ne tiltsátok,
Lám az enyém eltiltotta egy anya,
Annak lettem én is az áldozatja.”

Jolán anyja beszalad a szobába,
Ráborul a márványkő-asztalára.
Mind azt mondja: Nincsen Isten az égbe.
Mert a lányát élve tették a földbe.

Válaszút (Mezőség), 1942

174

SZABÓ JOLÁN

AZ EGYMÁSTÓL TILTOTT ÉS EGYMÁSÉRT HALÓ SZERELMESEK. V.

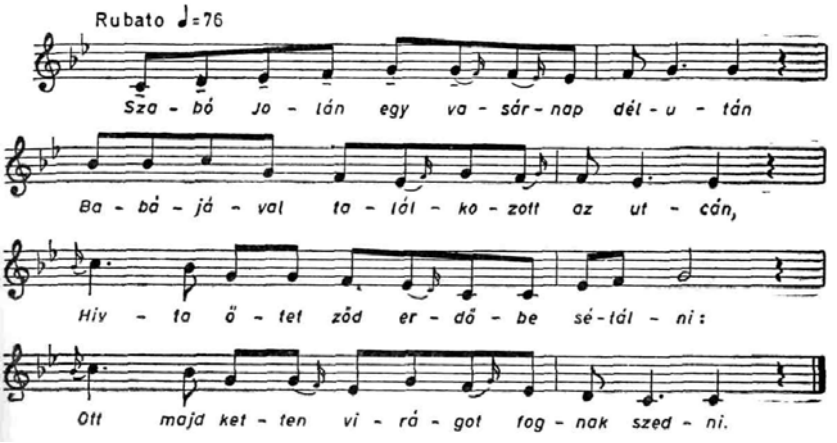

Kiérkeztek ződ erdőnek szélébe,
Ráültette babáját az ölébe.
„Na most, Jolán, nem lehetünk egymásé,
Öljük meg mi itt magunkat egymásé'."

Szabó Jolán letérdepelt, kérlelte,
Ne ölje meg őtet a ződ erdőbe,
De babája nem hallgatott szavára,
Fődhöz vágta, rátapodott Jolánra.

Kezét lábát összevissza vagdalta,
Fejét-nyakát éles késsel levágta,
Éles késsel a szívét kinyeccette,
Azt viszi a másvilágra emlékbe.

„Revolverem a zsebembe de fényes,
Három golyó a számomra elég lesz!”
Kettőt lőtt be az ő maga szívébe,
Ráesett a babája holttestére.

Méra (Kalotaszeg), 1969

175

FÁBIÁN GYULA

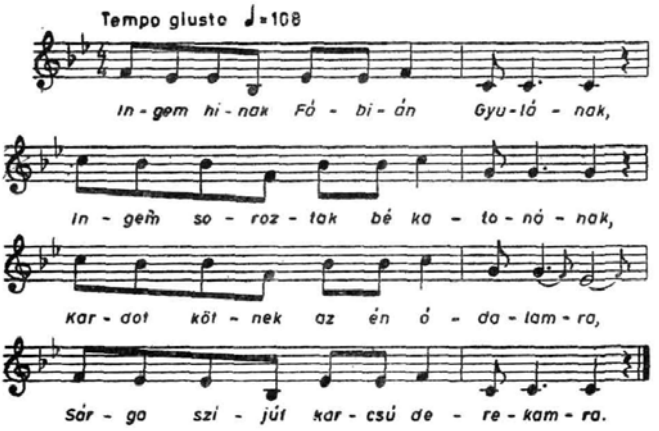

„Anyám, anyám, csak azt engedje meg,
Szíp babámnak koszorút köttessek
Vaj szegfübül, vaj majoránnábúl,
Vaj a szívem belső fájdalmábúl!”

„Fiam, fiam, én azt nem engedem,
Szegén kislányt ne hozz ide nekem,
Szegén kislányt ne hozz a házamhoz,
Ne hozz szígyent grófi családomhoz.”

„Anyám, anyám, csak aztat ne mondja,
Szíp babámat szeginnek ne hívja,
Mert én egy gróf, de ő egy árva lány,
Az én szívem csakis ilyent kíván.”

Szegény Gyula kiment a kiskertbe,
Le is ült a diófa tövibe,
Fájó szívvel feltekint az égre,
Hogy is legyen életének vége.

Egyet robbant, már Gyulának vége,
Mind elfojt az ő szép piros vére,
Édesanyja kifut a kiskertbe,
Ottan látta Gyuláját leesve.

Édesanyja eljajdítja magát,
Mikor a földön meglátta fiát.
„Édes fiam, mit csináltál magad,
Életedet egy lányért áldoztad?”

Az árva lány kiníz az ablakon,
Most kísirik Gyulát ravatalon,
Most mondják meg a Gyulám anyjának,
Grófkisasszonyt válasszon fiának.

Olvad a hó, tavasz akar lenni,
De szeretnék kík ibolya lenni!
Kík ibolya Gyulám sírkertjébe,
Hogy tűzzen fel szerelmes szívébe.

Az árva lány bemegy a sírkertbe,
Leborul a sírhalom elébe:
„Gyulám, Gyulám, szívemnek reménye,
Nálad nékül nincs a napnak fénye.

Nincs a napnak fényes ragyogása,
Bús szívemnek megvigasztalása,
Mind azt mondják: nincs csillag az égen,
Mér' tették bé Gyulámat a földbe."

Magyarvista (Kalotaszeg), 1946

176

SZŰCS MÁRIA

Este van, este van,
Hétre jár az óra,
Minden eladó lány
Készül a fonóba.

Szegény Szűcs Mária,
Ő is elment vóna,
Ha jaz ég előtte
Be ne borult vóna.

De az ég előtte
Beborult homályra,
Elment a fonóba,
Leült a lócára.

Kihívta egy legény
Csak egy minutára,
S őtet künn tartotta
Három-négy órára.

Vérével a földet
Pirosra festette,
Vérével a földet
Pirosra festette.

Kérdezi a gazda:
„Vajon ki lánya ez?”
Felugrik egy legény:
„Az én szeretőm ez.”

Visa (Mezőség), 1969

177

TAKÁCS LACI

Szomorú hír, amit itt most beszélek,
Arra kérem, mindenki figyelje meg!
Takács Laci, sem gulyája, sem nyája,
Más ölébe ül a Julcsa babája.

Állj meg, kedves kis Juliskám, megkérlek,
Ne add oda szívedet más legénynek!
Mert az enyém a tiedért hasad meg,
Ha a tiéd az enyémé nem lehet.

Elmehetsz már, Takács Laci, magadra,
Találtam én náladnál gazdagabbra.
Mit ér nekem a csinos barna legény,
Ha nincs neki vagyona és oly szegény.

A faluba muzsikaszó hallatszik,
Kis Juliskát esküvőre kísérik,
Elöl megyen Kis Juliska és párja,
Utána meg az ő régi babája.

Állj meg, kedves kis Juliskám, megcsaltál,
Ezen szerencsétlen napra virradtál.
Gyászba borul mindjárt a te menyegződ,
Temetésre fordul a te esküvőd.

Egy puffantás épp a templom ajtóba,
A menyasszony halva esik a porba.
Jaj Istenem, jaj Istenem, jaj nekem,
Mindjárt elfolyik a szép piros vérem.

A faluba a harangot kondítják,
Esküvőről temetésre fordítják.
Ki a fiát, ki a lányát siratja,
Szép fiatal korba mennek a sirba.

Vice (Mezőség), 1970

178

TÚL A VÍZEN MOST FARAGJÁK

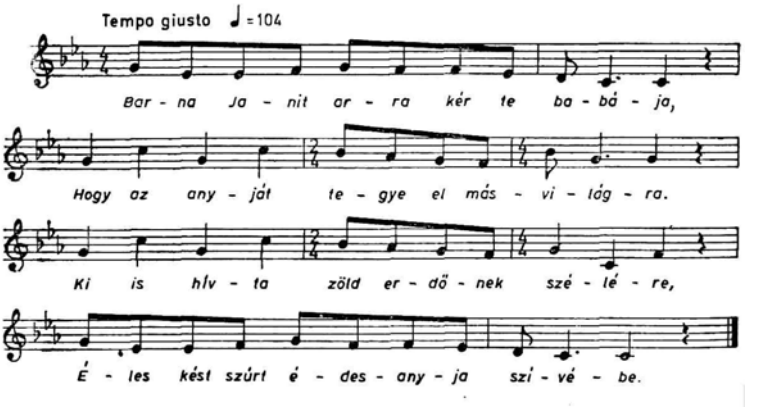

Véres lett a Barna Jani ruhája,
Nincsen anyja, ki kimossa simára.
Mosd ki, babám, a ruhámat fehérre,
Holnap megyek csendbiztos úr elébe.

„Csendbiztos úr, adjon Isten jó napot!”
„Adjon Isten, Barna Jani, mi bajod?”
„Csendbiztos úr, szívem öli a bánat:
Egy kislányér’ megöltem az anyámat.”

„Kár volt neked, Barna Jani, ezt tenni,
Egy kislányér’ az anyádat megölni!”
„Csendbiztos úr, régen volt ellenségem,
Nem akarta, hogy legyen feleségem.”

Túl a vizen most faragják azt a fát,
Amelyikre Barna Janit akasszák.
Fújja a szél fekete göndör haját,
Más öleli Barna Jani babáját.

Buza (Mezőség), 1969

179

SZÉPEN SZÓL A HARANG

Szépen szóll a Krakkó községi harang,
Húzza aztat gyönyörű fehér galamb,
Azok húzzák azt a szomorú verset:
Most temetik a meggyilkolt holttestet.

„Valld ki, Jóska, valld ki bűnödnek okát,
Hogy merted te megölni a te apád?”
„Azért öltem meg az édesapámat:
Kitagadtak, ellenezték babámat!”

„Jól van, Jóska, tudjuk mi a bűnödet,
Majd helyre hozzuk mi a te eszedet!”
Láncot vertek kezére és lábára,
Úgy tették a börtön sötét aljába.

Méra (Kalotaszeg), 1969

180

FODOR ESZTER

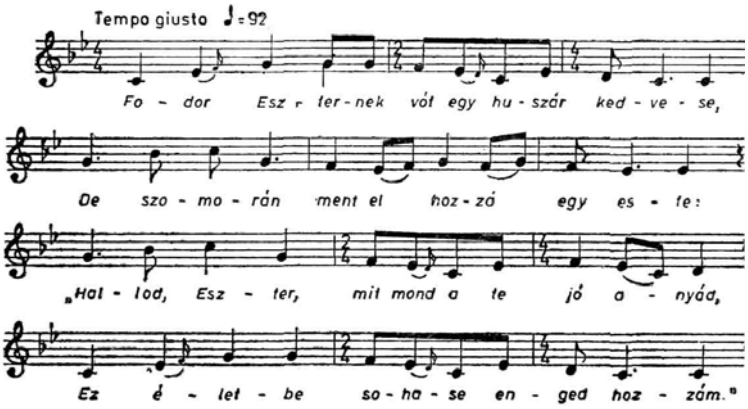

Fodor Eszter kifutott a konyhába,
Éles kése forog már a markába,
Meglátta ezt kicsi huga, kérdezte:
„Jaj, Istenem, Eszter néném, mit tettél.”

„Hadd el, hugom, neked is megmutatom,
A nyakadat éles késsel levágom.”
„Nem bánom én, Eszter néném, nem bánom,
Ha hazajön édesanyám, megmondom.”

Fodor Eszter kifut az istállóba,
Édesapját még álomba találja,
Édesapját tizenkét felé vágta,
Darabonként a Tiszába dobálta.

Meghuzták a gyászlányok a harangot,
Ezer felé viszi a szél a hangot.
„Lányok, lányok énrólam tanuljatok,
Huszárlegény szeretőt ne tartsatok.
Látjátok, én milyen bűnt cselekedtem,
Egy huszárér' szüleimet megöltem."

Fodor Eszter kiment a temetőbe,
Ráborul az édesanyja keblére,
„Kelj fel, anyám, őtözz fekete gyászba,
Eszter lányod hervad a börtönházba."

Méra (Kalotaszeg), 1969

181

LÁNYOK, RAJTAM TANULJATOK

LEÁNYANYA SIRALMA. I.

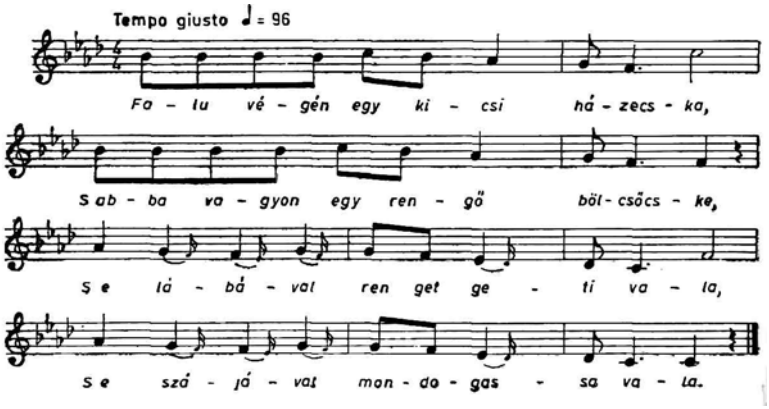

S e szájával mondogassa vala,
S e kezivel irogassa vala,
S e szájával mondogassa vala,
S e kezivel irogassa vala.

„Lyányok, lyányok, jó lyán barátjaim,
Lyányok, lyányok, jó lyán barátjaim,
Lyányok, lyányok, rajtam tanuljatok,
Legényeknek sokat ne mondjatok.

Mert ha mondtok, sok könyvet hullattok,
Világ gyalázatjára maradtok,
Mert ha mondtok, sok könyvet hullattok,
Világ gyalázatjára maradtok.

Mert én mondtam, sok könyvet hullattam,
Világ gyalázatjára maradtam,
Mert én mondtam, sok könyvet hullattam,
Világ gyalázatjára maradtam.”

Klézse (Moldva), 1965

182

EZ A KISLÁNY AKKOR KEZD BÚSULNI

LEÁNYANYA SIRALMA. II.

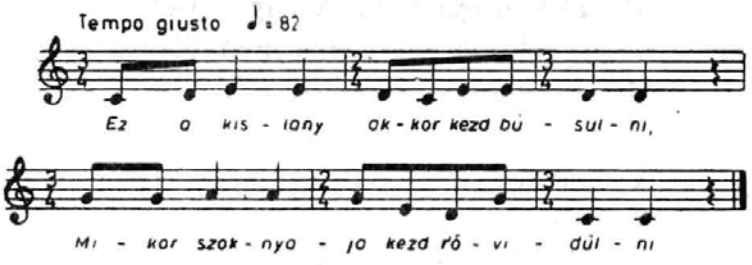

Akkor jut a szerelem eszébe,
Mikor a kicsike sír ölébe.

Jobb kezivel a szemit súrolja,
Bal kezivel a bőcsőt ringajsa,

Jobb kezivel ringajsa a bőcsőt,
Bal kezivel töröli szemeit.

Aludjál el, Istennek bárányа,
Szerelemből jöttél a világra.

Lányok, lányok, rólam tanuljatok,
Fiatal szeretőt ne tartsatok:

A fiatalt viszik katonának,
Ha hazajő, mást keres magának.

Sötétpatak (Gyimesvölgye), 1968

183

ALUDJ, SZERELEM VIRÁGA

LEÁNYANYA SIRALMA. III.

Falu végén van egy kis házacska,
Abban van egy fehér kis ágyacska,
Benne fekszik egy barna menyecske,
Mellette van a ringó bölcsője.

A lábával csak úgy ringatgatja,
A szájával csak úgy csitítgatja:
„Aludj, aludj, szerelem virágja,
Szerelemből jöttél a világra.

Aludj, aludj, eszem a szép szádat,
Verje meg az Isten az apádat,
Aludj, aludj, eszem a szép szádat,
Verje meg az Isten az apádat!”

Visa (Mezőség), 1969

184

SZABÓ IRMA

A GYERMEKGYILKOS ANYA. I.

„Szabó Irma, mondd meg tettjeidet,
Hová tetted négy szép gyermekedet?”
„Kettőt tettem siromfa tövire,
Harmadikat Tyisza fenekire.

Kettőt tettem siromfa tövire,
Harmadikat Tyisza fenekire.
Negyediknek gyilkossa én lettem,
Ezért, tudom, örökre rab lettem.”

Szabó Irmát négy zsendár kíséri,
Szereteje az ablakból nezi.
„Ne nezd, babám, keserves éltemet,
Mind éretted szenvedem ezeket.”

Klézse (Moldva), 1963

185

SZABÓ VILMA

A GYERMEKGYILKOS ANYA. II.

Szabó Virma kiment az erdőbe,
Lefeküdt a divófa tövibe,
Odamenék s azt kiáltám neki:
„Kelj fel, Virma, me’ meglát valaki!”

Szabó Virma sem vette tréfára,
Béugrott a vármegye házába,
Parancsolá csaflárosnéjának:
Tőtsen egy fél icce bort Virmának.

Szabó Virma borát meg sem issza,
Kilenc csendér az ajtót rányijsa,
Csendérkáplár elkiáltja magát:
„Nósza, fiuk, megfogtuk a Virmát!”

Szabó Virmát a csendér kérdezi,
Szereteje az ablakon nézi.
„Ne nézd, babám, gyászos életemet,
Mind éretted viselem ezeket.”

Szabó Virmát hat csendér vallassa,
Szereteje az ajtón hallgajsa.
„Valld ki, Virma, minden tettjeidet:
Hová tetted három gyermekedet?”

„Egyet tettem tenger fenekibe,
A másikat divófa tövibe,
Harmadiknak öngyilkossa lettem,
Kiétt, tudom, én úgy es rab lettem.”

Szabó Virma rózsaszín szallagja
Megakadt a börtön ajtójába.
„Arra kérem a csendér urakat,
Akajszák ki rózsaszín szallagom.

Ha fiúk lesz, varrják kalapjába,
Ha lányuk lesz, fonják a hajába.”
Szabó Virma izent az anyjának,
Küdjön párnát börtönbe lányának.

De az anyja azt izente vissza:
Sűrű könnye legyen a párnája,
De az anyja azt izente vissza:
Sűrű könnye legyen a párnája.

Bükkhavaspataka (Gyimesvölgye), 1960

186

SZABÓ ANNA

A GYERMEKGYILKOS ANYA. III.

Szabó Anna egy vasárnap délután
Kikönyökölt ződre festett ablakán,
Úgy hullott a sűrű könny a szeméből,
Mind a záporeső a magos égből.

Szabó Gyula jő alóról lóháton,
Azt kérdezi: „Mét sírsz, Anna, galambom?”
„Hadd el, Gyula, ne kérdezd, hogy mét sirok,
Te tetted el az én fényes napomot!”

Szabó Anna azt gondolta magába:
Gyilkojsa lesz négy hónapos babbának,
Gyilkojsa lesz babbájának, magának,
Bánatot hoz az egész rokonságnak.

Szabó Annát azt kérdezi az anyja:
„Hogy érzed még, édes lányom, magadat?”
„Édesanyám, rojszul érzem magamat,
Vigyenek a csíkszépvízi doktorhoz.”

Csíkszépvizen azt kérdezi a doktor:
„Ki okozta ezt a nagy bajt magának?”
„Doktor uram, magának megmondhatom,
Úgy es tudom, közeleg a halálom.”

Szeredába három orvos vizsgálja,
Mind a három komoly baját találja,
Elbúcsuzott jó apjától-anyjától,
S azután a kósteleki lányoktól.

Sötétpatak (Gyimesvölgye), 1968

187

UTRA MARI

A GYERMEKGYILKOS ANYA. IV.

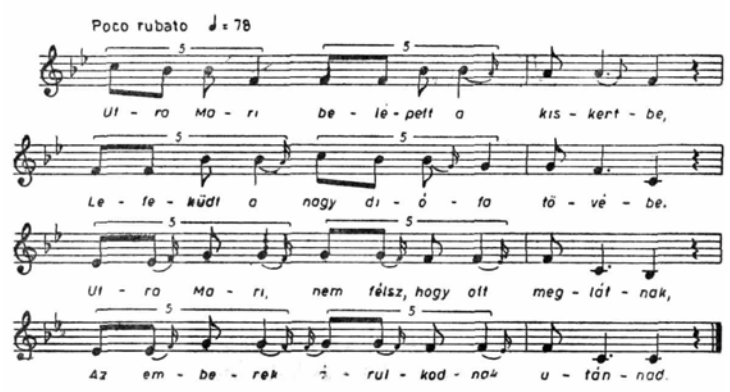

Utra Mari rózsaszínű szoknyája,
Beleakadt a kiskert ajtójába.
Utra Mari elkiáltotta magát:
„Jaj Istenem, közeledik a halál!”

Utra Marit kilenc csendőr vallatja,
Szeretője az ablaknál hallgatja.
„Utra Mari, valld ki minden bűnödet,
Hova tetted a te négy gyermekedet?”

„Kettőt tettem nagy diófa tövébe,
Egyet dobtam a Tisza fenekére,
Egynek vérit vettem, mind a madárnak,
Mert nincsen kit hívjon édes apának.

Lány barátim, rólam példát vegyetek,
Csalfa legénynek sohase higgyetek,

Csalfa legény csalta meg a szívemet,
A jó Isten borítsa rá az eget.”

Kolozsvári fogház fala de sárga,
Oda vagyon Utra Mari bezárva.
Megizenem a jó édesanyámnak:
Küldjön párnát lánya feje aljának.

Vajdakamarás (Mezőség), 1970

188

UTRA MARI

A GYERMEKGYILKOS ANYA. V.

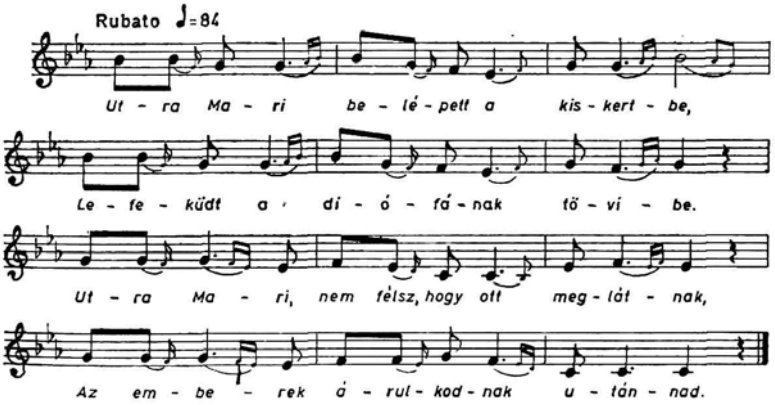

Utra Mari nem vette ezt tréfára,
Belépett a válaszúti kocsmába,
Egy icce bort kéretett ki számára,
Egy icce bort kéretett ki számára.

A borát még el nem tudta kőteni,
Kilenc zsandár megérkezett vallatni.
„Utra Mari, valld ki minden bűnödet,
Hová tetted a te négy gyermekedet?”

Utra Marit kilenc zsandár vallatja,
A babája ajtó mellett hallgatja.
„Utra Mari, valld ki minden bűnödet,
Hová tetted a te négy gyermekedet?”

„Egyet tettem a diófa tövibe,
Kettőt tettem a Szamos fenekibe,
Egynek vérit vettem, mind a madárnak,
Hogy ne híjjon többet édesanyjának.”

Válaszút (Mezőség), 1942

189

SZABÓ VILMA

A GYERMEKGYILKOS ANYA. VI.

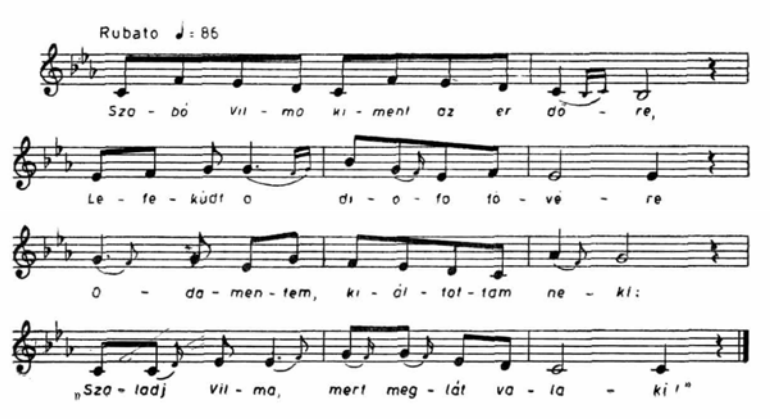

Szabó Vilma nem vette tréfára,
Beugrott a közeli csárdába.
„Csaplárosné, van-e söre-bora?
Tíz liter bort hozzon a számomra!”

Szabó Vilma borát meg sem issza,
Csendőrkáplár az ajtót benyissa,
Csendőrkáplár elkiáltja magát:
„Gyertek, fiúk, megfogtam a Vilmát!”

Szabó Vilmát hat csendőr kíséri,
Szeretője a kapuból nézi.
„Ne nézd, babám, gyászos életemet,
Csak teérted szenvedem ezeket!”

Szabó Vilmát hat csendőr vallatja,
Szeretője az ajtón hallgatja.

„Valld be, Vilma, minden bűneidet:
Hová tetted három gyermekedet?”

„Egyet tettem diófa tövébe,
Másodikat Tisza fenekébe,
Harmadiknak a gyilkossa lettem,
Magam pedig börtönbe vettettem.”

Méra (Kalotaszeg), 1969

190

VAJDA JÁNOS SIRATÓJA. I.

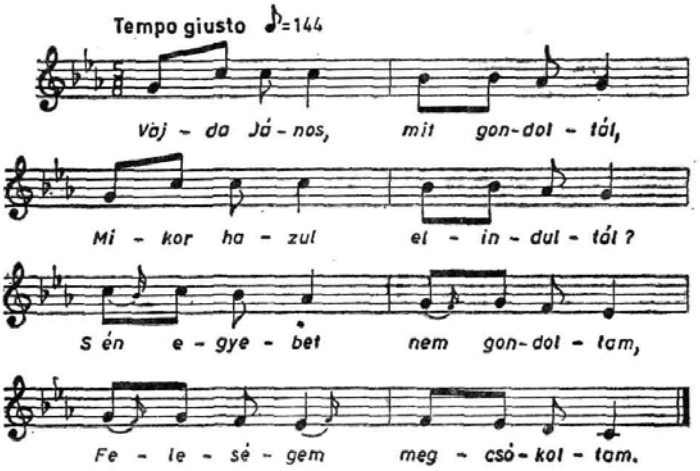

Édesanyám elbúcsúztam,
Avval mezőre indultam.
Én elértem három kutat,
Harmadikból cseppet ittam.

Szíjjam csattja elszakada
Életemre-halálomra.

En Istenem, mi lesz vélem,
Tám jel mutatódik nékem.

Elémenjek, vaj megtérjek,
Méges én arra gondoltam,
Mennyek elé, hogy kaszáljak,
Már én senkinek se vétek.

Már én menyek s elindulok,
Lunguj Tódor ki es állott,
Kiálla már elejembe,
Éles kardját elévéve.

Ki es vevé éles kardját,
Hogy vágja el a nyakamat.
„Lunguj Tódor, jó barátom,
Békiljink meg, én nem bánom!”

Az harmadik szózatjára,
Csak elvesze a nagy vérbe,
Mind kicsi hal a tengerbe,
Vajda János ő meghala.

Felesége várja haza,
Várja haza vacsorára,
Este eljött, regvel eltőtt,
Vajda János haza nem jött.

Mondja már az anyossának:
„Anyám, anyám, édesanyám,
Mi fog lenni már Jánosval,
Hogy ő nem fog hazajönni.”

„Hadd el, fiam, me’ hazajő,
Nem jött haza már ebédre,
Hazajő bár nagyebédre,
Kaszálója fog már lenni.”

Menyen vala ja szomszédja,
Menyen vala már kaszálni,
Meg es kapá Vajda Jánost,
Vajda Jánost már meghalva,

A véribe elnyuvadva.
Visszatére ja szomszédja,
„Honn vagy-e te, Mónár Kata?”
„Honn vagyok én, jó szomszédok.”

„Honn van-e már Vajda János?”
„Nincs honn, nincs honn már az társom,
Úgy elment ő a tennaptól,
A tennaptól már kaszálni.”

„Mónár Kati, Mónár Kati,
Meg ne fogj te már ijedni,
Vajda János meg van halva,
A véribe elnyuvadva.”

Mónár Kati sírni foga,
Hogy meghott az hitestársa,
Rikojtsa az szógácskáját:
„Szógám, szógám, kicsi szógám,

Fogd bé már az paripádot:
Hojzuk haza a gazdádot!”
Bé es fogák az paripát,
Elmentek már János után.

Elmene jaz szomszédjával,
Megkapták már Vajda Jánost
A zéd fűbe, meg van halval,
A véribe elnyuvadval.

Mónár Kati reja borult,
Megcsókolta, úgy sirajsa,

Vajda János piros vére
Virágokat festett véle.

„Társom, társom, édes társom,
Kinek fogtál már véteni,
Kinek fogtál már véteni,
Hogy téged elfogtak vágni!”

Feltették már az kocsiba,
Hazavitték Vajda Jánost,
Meghúzatták nagyharangot,
Szépen őt felétetették,

Gyászos koporsóba tették.
Mónár Kati gyászruhába,
Úgy kíséri bé az sírba,
Mónár Kati úgy sirajsa,

Hitestársa már meghala.
Megelelé édesanyja:
„Ne sírj, ne sírj, Mónár Kati,
Me’ magad es meg fogsz halni.”

Onnat ők már hazamentek,
De nem olyan sok üdőre,
Mónár Kati már bémene,
Bémene már a mezőre.

Enni vive kaszássának,
Mónár Kati ő megtére,
Lunguj Tódor ki es álla
Mónár Kati eleibe.

„Mónár Kati, Mónár Kati,
Vesd le már a gyászruhádat,
Ne gyászold te többet Jánost,
Fogadj ingem a társadnak!”

„Fogadnálak a társamnak,
Ha tudnám, hogy ki vágta el!”
„Mónár Kati, Mónár Kati,
Megmondanám én már neked,

Ha meg nem mondod senkinek.”
„Én nem mondom, Lunguj Tódor,
Társamnak fogadlak téged,
Csak tudjam, hogy ki vágta el.”

„En vágtam el, Mónár Kati,
Már tégedet szerettelek.
Eltél vele egy esztendőt,
Eljünk ketten es bár kettőt!”

„Elünk, elünk, Lunguj Tódor,
Csak engedd meg, menjek haza,
Vessem le a gyászruhámat!”
Visszatére Mónár Kati.

Már a csendérekhez mene,
Megmondá jaz csendéreknek,
Ki vágta jel Vajda Jánost.
Megfogták már a csendérek,

Kezit, lábát vasba tették,
Regten a bíróhoz vitték.
„Mónár Kati, Mónár Kati,
Elvágjuk-e vagy megléjjük,

Vaj erekes rabnak zárjuk?”
„Meg se lejjék, el se vágják,
Akasztófára már tegyék,
Kénos halálra már vessék!

Nékem nem kell senki párja,
Már az ejém féd gyomrába,
Nekem ha már kellett vóna,
Máig es az ejém vóna.”

Lészped (Moldva), 1959

191

VAJDA JÁNOS SIRATÓJA. II.

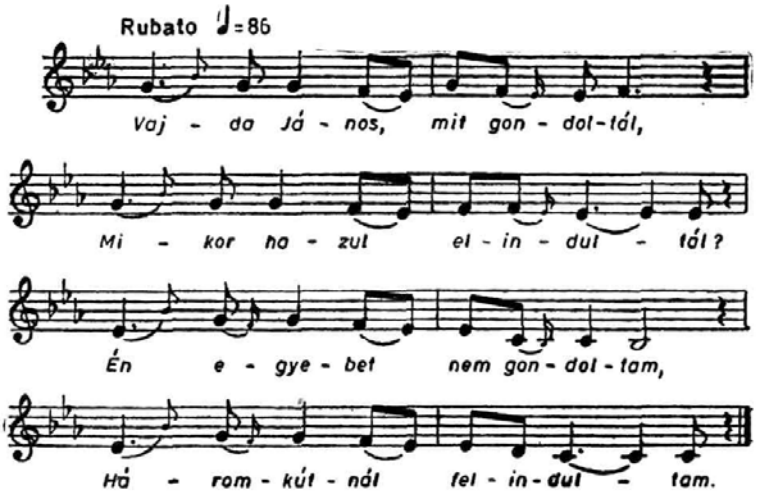

Istánkámat megcsókoltam,
Asszonyomtól elbúcsúztam,
Szíjjam csattja elszakada
A véletlen halálomra.

Lunguj Tódor, jó barátom,
Béküljünk meg, én nem bánom,
Úgy elvesztem a nagy vérbe,
Mind kicsi hal a tengerbe.

Erdő, erdő, mit vétettem,
Mikor rajtad átalmentem?
Én egyebet nem vétettem,
Árnyékodba lefeküdtem.

Ott egy cseppet szenderedtem.
Mikor szemem felvetettem,
Mikor szemem felvetettem,
Három zsendár áll mellettem.

„Ti, zsendárok, mét jettetek?
Hogy ingemet elvigyetek?”
„Érted jettünk, s el es viszünk,
Temlec házaiba teszünk.”

Nem aluszom tulupárnán,
A rekesznek két deszkáján,
A lájbimval takarozom,
Jaj, de keservesen alszom.

Vajda János piros vére,
A fődet festették véle,
Vajda János piros vére,
A fődet festették véle.

Gerlén (Moldva), 1959

192

AMBRUS KATA

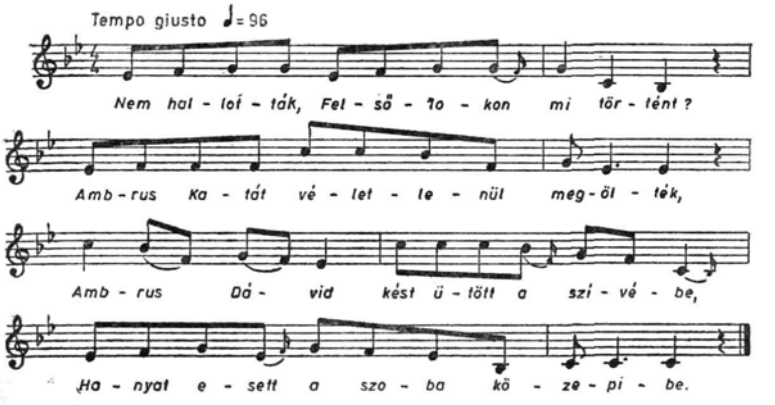

Az annyjától el se tudott búcsúzni,
Mert nem tudta, hol kell neki meghalni,
Szamosújvár kőből van kikerítve,
Ambrus Dávid oda van bététetve.

Ambrus Dávidot viszik a börtönbe,
Ambrus Katát viszik a temetőbe,
Ambrus Dávid, nem kívánok egyebet,
Szabadítson a jó Isten, ha lehet.

Sötétpatak (Gyimesvölgye), 1968

193

RUGÓ IRMA

Hallottátok, mi történt a berekbe?
Szabó István Rugó Irmát megölte.
Szivét, máját késsel összemetszette,
Holttestét a búzaföldbe rejtette.

„Hallod, Pista, nem fájt neked a szíved,
Mikor azt a szép Irmuskát megölted?”
„Akkor nem fájt, hej, de immár meghasad,
Viselem a tizenkét fontos vasat.

Ha bemegyek törvényszék szobájába,
Ráborulok törvényszék asztalára,
Rabláncomat keservesen zörgetem,
Jaj de bánom, hogy én gyilkossá lettem.”

Mezőveresegyháza (Mezőség), 1969

194

HALLOTTÁTOK, SZÉK VÁROSÁN MI TÖRTÉNT?

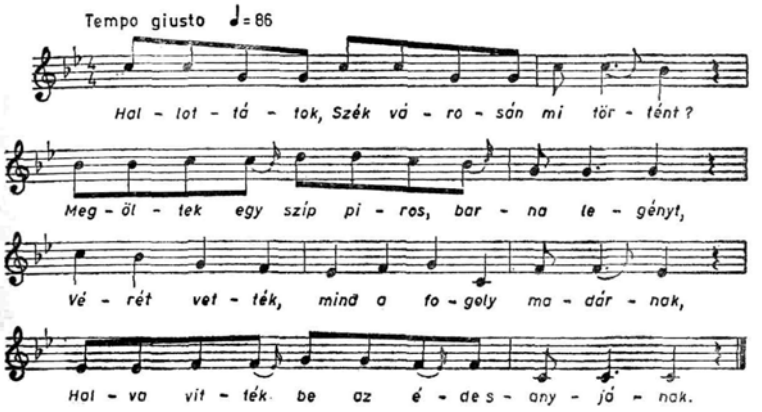

„Őrmester úr, azér' jöttem, jelentsem,
Hogy én azt a barna legényt megöltem."
„Jaj, te betyár, hogy nem fájt a te szíved,
Mikor azt a szegény legényt megölted?"

„Akkor nem fájt, de most mindjár' meghasad,
Azt is hiszem, bánatomba meghalak.
Édesanyám, ne sirasson ingemet,
Fekete főd itta meg a víremet."

Szék (Mezőség), 1969

195

HORVÁTH PERZSI FIA

Hallottatok, Forrószegen mi történt?
Horváth Perzsinek a fiát megölték.
Vérit vették, mint a fogoly madárnak,
Halva vitték bé az édesannyának.

„Idesanyám, ne sirassan ingemet!
Fekete föld itta meg a viremet.”
„Őrmester úr, adjan Isten jó estét.”
„Adjan Isten, te Serestély, mi történt?”

„Őrmester úr, azért jöttem, jelentsem,
Az iccaka pajtásomat megöltem.”
„Te Serestély, nem fájt a te bús szived,
Mikor a te pajtásodat megölted?”

„Dehogy nem fájt, azt hittem, hogy meghasad,
Mikor mondta: Jaj Istenem, meghalak.
Pajtásomat viszik a temetőbe,
Ingem visznek az örökes tömlecbe.”

Szék (Mezőség), 1970

196

KÁPLÁR MARCI

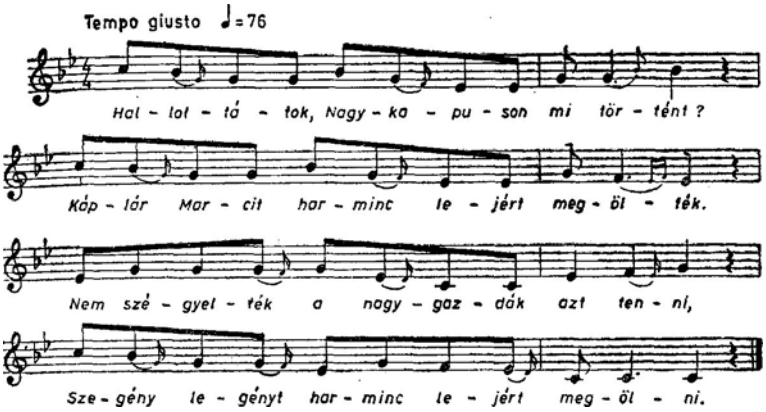

Káplóréknál meggyújtották a lámpát,
Talán biza Káplár Marcit siratják?
„Nyisd ki anyám ződre festett kapudat,
Halva hozzák egyetlen egy fiadat.”

Nagykapuson meghúzták a harangot,
Mindenfelé viszi a szél a hangot.
Fujja a szél, lengeti a zászlaját,
Bárdos Bori siratja a babáját.

Kivirult már a kapusi domb alja,
Mikor Káplár Marcit vitték ki rajta.
Koporsóján körös-körül koszorú,
Megy utána édesanyja, szomorú.

„Horváth Pista, nem fájt neked a szíved,
Mikor azt a szegén’ legényt megölted?”
„Nem fájt akkor, de most mindjárt meghasad,
Viselem a harminchatos nagy vasat.”

Gyertek, lányok, öltözzünk fel fehérbe,
Káplár Marcit vigyük a temetőbe;
Kísérjük el az utolsó útjára,
Búcsúzzunk el mind tőle utoljára.

Börtönajtó, hulljon le rólad a zár,
Hogy még egyszer lehessek szabad madár!
Ha még egyszer magam szabadja lennék,
Akkor még a madárnak se vétenék.

Magyarvista (Kalotaszeg), 1947

197

KOVÁCS KATI

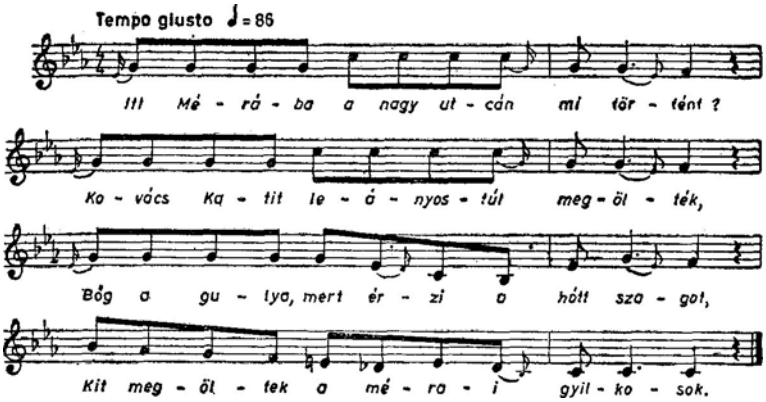

Kovács Katit viszik a temetőbe,
Horváth Pistát kísérik az egyesbe,
Horváth Pista kíreli az urakat,
Eresszék el neki a nagy bajokat,
Horváth Pista, nem lehet megengedni:
Kovács Katit leányostúl megölni.

Méra (Kalotaszeg), 1969

198

MEGSIRATSZ-E, MÁTKÁM?

A MEGÖLT LEGÉNY. I.

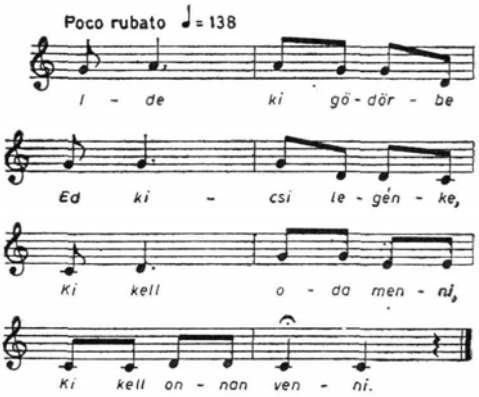

Ud menen, ud menen
S ez ő iedes apja.
„Kelj fel, fiam, kelj fel,
Hájdi haza velem!”

„Nem kelhetek, apám,
Mer meg vagyok halva,
Fodorszőrű kucsmám
Fejembe van fagyva.”

Ud menen, ud menen
S ez ő iedes anyja.
„Kelj fel, fiam, kelj fel,
Hájdi haza velem!”

„Nem kelhetek, anyám,
Mer meg vagyok halva,

Aranysarkú csizmám
Lábamba van fagyva.”

Ud menen, ud menen
S ez ő mátkecskája.
„Kelj fel, mátkám, kelj fel,
Hájdi haza velem!”

„Nem kelhetek, mátkám,
Mer meg vagyok halva,
Kicsi csonka gyűrűm
Zujjamba van fagyva.”

„Megsiracc-e, mátkám,
Három ember előtt?”
„Megsiratlak, mátkám,
Zegész világ előtt.”

„Elkísérc-e, mátkám,
Bárcsak e kapumig?”
„Elkísérlek, mátkám,
Bié zörök házodig.”

„Írd fel keresztfámra:
Ott fekszik egy árva,
Kinek szeretetből
Történt az halála!”

„Istenem, Istenem,
Szerelmes Istenem,
Mét es teremtettél,
Ha jelfelejtettél!”

Forrófalva (Moldva), 1953

199

KIKÍSÉRSZ-É ENGEM?

A MEGÖLT LEGÉNY. II.

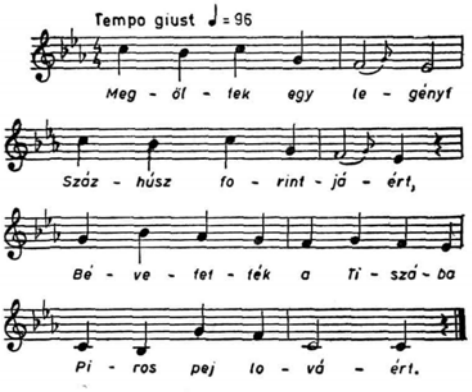

Tisza nem szenvedte,
Partjára kivette,
Arra járt egy halászlegény,
Hálójába vette.

Hálójába vette,
Zuccán végigvitte,
Szeredai közkórházba
Szépen lefektette.

Arra megy az anyja,
Költi, de nem hallja.
„Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere, mennyünk haza!”

„Nem kelek, nem kelek,
Mert meg vagyok halva,

Mit te, inget vettél, anyám,
Hátamra van fagyva.”

Odamegy az apja,
Költi, de nem hallja.
„Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere, mennyünk haza!”

„Nem kelek, nem kelek,
Mert meg vagyok halva.
Mit te, csizmát vettél, apám,
Lábamra van fagyva.”

Odamegy babája,
Költi, de nem hallja.
„Kelj fel, kelj fel, édes rózsám,
Gyere, mennyünk haza!”

„Nem menyek, nem menyek,
Mert meg vagyok halva,
Gesztenyszínű göndör hajam
Vállamra van fagyva.”

„Megsiratsz-e engem
Apád, anyád előtt?”
„Megsiratlak, édes rózsám,
Ország-világ előtt.”

„Csináltatsz-e nekem
Diófa koporsót?”
„Csináltatok, édes rózsám,
Márványkő koporsót.”

„Kikísérsz-e engem
Temető kapuig?”
„Kikísérlek, édes rózsám,
A sírod széléig.”

Sántatelek (Gyimesvölgye), 1958

200

ELKÍSÉRLEK ÖRÖKÖS HÁZADIG

A MEGÖLT LEGÉNY. III.

Megöltek egy legényt
Hatvan forintjáért,
A Tiszába bevetették
Pej paripájáért.

Tisza be nem vette,
Partjára vetette,
Arra járt egy halászlegény,
Hálójába vette.

Hálójába vette,
Falujába vitte,
Megkérdezte mindenkitől,
Kié ez a szőjke?

Odament az anyja,
Kelti, de nem hallja:
„Kelj fel, kelj fel, édes fiam,
Gyere, menjünk haza!”

Odament babája,
Kelti, de meghallja:

„Kelj fel, kelj fel, gyöngyvirágom,
Hogy vigyelek haza!”

„Nem mehetek haza,
Mert meg vagyok halva,
Sárga hajam, göndör hajam
Vállamra van fagyva.”

„Csináltatsz koporsót
Akármilyen fából?”
„Csináltatok, gyöngyvirágom,
Tiszta diófából.”

„Csináltatsz sirkövet
Akármilyen kőből?”
„Csináltatok, gyöngyvirágom,
Tiszta márványkőből.”

„Megsiratsz-e, babám,
Egy pár ember előtt?”
„Megsiratlak, gyöngyvirágom,
Egész világ előtt.”

„Elkísérsz-e, babám,
Temető kapuig?”
„Elkísérlek, gyöngyvirágom,
Örökös házadig.”

Melegföldvár (Mezőség), 1964

201

CSINÁLTATSZ KOPORSÓT?

A MEGÖLT LEGÉNY. IV.

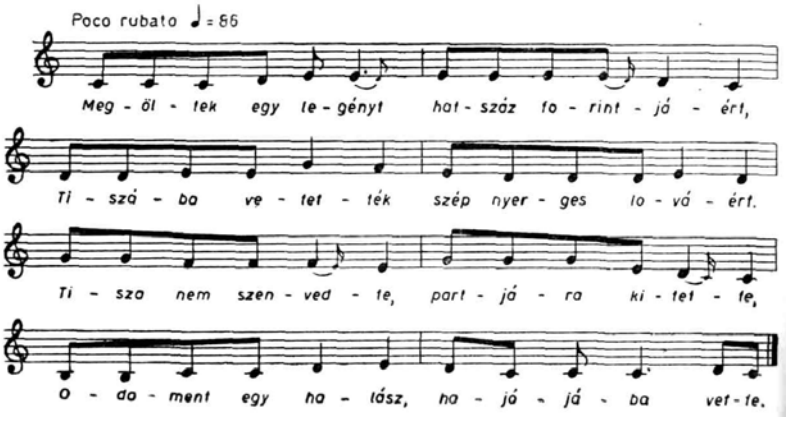

Odament az apja, költi, de nem hallja,
Sarkantyús csizmája lábára van fagyva.
Odament az annya, költi, de nem hallja,
Sárga göndör haja homlokára hagyva.

Odament rózsája, költi, de meghallja:
„Kelj fel, kedves babám, borulj a vállamra!”
„Ha meghalok, babám, csináltatsz koporsót?”
„Csináltatok, babám, márványkő-koporsót.”

„Béhuzatod, rózsám, valami rossz ronggyal?”
„Béhuzatom, babám, aranyszín bársonnyal.”
„Bévereted, rózsám, valami rossz szeggel?”
„Béveretem, rózsám, aranyfejű szeggel.”

„Megsiratsz-e, babám, egész falu előtt?”
„Megsiratlak, babám, egész világ előtt.”

„Meghuzatod, babám, azt a hat harangot?’
„Meghuzatom, babám, mind a tizenhatot.”

„Elkísérsz-e, rózsám, temető kapuig?”
„Elkísérlek, babám, örökös házadig.”
„Írd fel keresztfámra: itt fekszik egy árva,
Kinek szerelemből történt az halála.”

Válaszút (Mezőség), 1943

202

HARANGOZNAK DÉLRE

A MEGÖLT LEGÉNY. V.

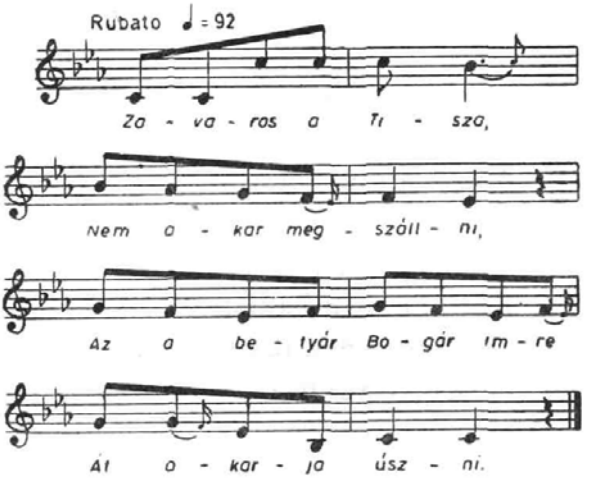

Át akarja úszni,
Csikót akar lopni,
Kolozsvári nagy vásáron
Pénzt akar csinálni.

Meg is ölt egy legényt
Hatszáz forintjáért,

Beledobta a Tiszába
Két szürke lováért.

Tisza bé nem vette,
Partjára vetette,
Arra járt egy hajóslegény,
Csónakjába tette.

Csónakjába vette,
Falujába vitte,
Kis faluja közepébe
Szípen eltemette.

Odamegy az apja,
Kőti, de nem hallja.
„Kelj fel, édes, drága fiam,
Gyere vélem haza!”

„Nem tudok felkelni,
Mer meg vagyok halva,
Bogár Imre éles tőrét
A szívembe szúrta.”

Odamegy az anyja,
Kőti, de nem hallja.
„Kelj fel, édes, drága fiam,
Gyere velem haza!”

„Nem tudok felkelni,
Mer meg vagyok halva,
Bogár Imre éles tőrét
A szívembe szúrta.”

Odamegy babája,
Kőti, de nem hallja.
„Kelj fel, drága, szép szeretőm,
Borulj a vállamra!”

„Nem tudok felkelni,
Mer meg vagyok halva,
Bogár Imre éles tőrét
A szívembe szúrta.”

Harangoznak délre,
De nem délebédre,
Bogár Imrét most kísérik
Elítélő székre.

Felállott a székre,
Felsóhajt az égre:
„Gyilkolásim, sok rablásim
Most jutnak eszembe.”

Szék (Mezőség), 1969

203

ELGYÁSZOLSZ-É, BABÁM?

A MEGÖLT LEGÉNY. VI.

Kolozsvári csárda
Végig ki van tárva,
Abba mulat Rózsa Sándor
Kilenced magával.

Megöltek egy legényt
Hatszáz forintjáért,
Belédobták a Tiszába
Piros pej lováért.

Tisza nem szenvedte,
Partjára kitette,

Arra ment egy halászlegény,
Hálójába vette.

Hálójába vette,
Falujába vitte.
„Kié ez a barna legény,
Aki meg van ölve?”

Odament babája,
Költi, de nem hallja.
„Gyere, csárdás kisangyalom,
Menjünk el a bálba!”

„Nem kelhetek én fel,
Mert meg vagyok ölve,
Rózsa Sándor éles kése
A szívemet érte.”

„Csináltatsz-e, babám,
Diófa koporsót?”
„Csináltatok, kisangyalom,
Márványkű koporsót.”

„Elgyászolsz-e, babám,
Két vagy három hétig?”
„Elgyászollak, kisangyalom,
Három kerek évig.

Délelőtt fehérbe,
Délbe rózsaszínbe,
Délután meg, kisangyalom,
Gyászos feketébe.”

Mákófalva (Kalotaszeg), 1969

204

A HALÁLLAL KEZET ADTAM

SZOLGALEGÉNY SIRATÓJA. I.

Szógalegény, mit gondoltál,
Mikor hazol elindultál?
Én egyebet nem gondoltam,
Jaj, már határ széjjin jártam.

Hogy már gazdára találjak,
Mer' én szegény legény vótam.
Jaj, gazdára már találtam,
Kútra vízér' elindultam.

Az kútba beléhajtottam,
Az halálval kezet adtam,
Nincsen ki ingem sirajson,
Ki koporsómra boruljon.

Megsirat ingem madár es,
Meghajlik értem az ág es,
Szegény szógalegény vótam,
Szegény árva legény vótam.

Lészped (Moldva), 1959

205

SZOLGALEGÉNY MIT GONDOLTÁL?

SZOLGALEGÉNY SIRATÓJA. II.

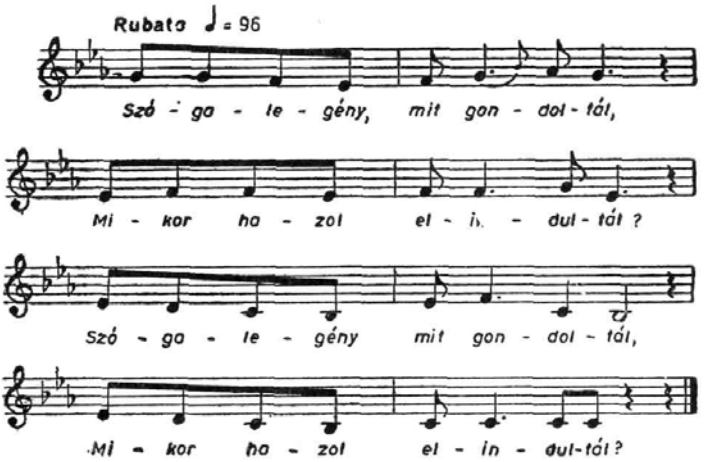

Én egyebet nem gondoltam,
Gazdámtól el se búcsúztam,
Én egyebet nem gondoltam,
Gazdámtól el se búcsúztam.

Marhákat vízre hajtottam,
S a kútba beléhajlottam,
Életemnek végit attam,
S a halálval kezet fogtam.

Nincsen apám, nincsen anyám,
Nincsen apám, nincsen anyám,
Nincsen nekem jó testvérem,
Aki megsirajson ingem.

Idegenyek sirathatnak,
Testvéreim nem láthatnak,
Idegenyek sirathatnak,
Testvéreim nem láthatnak.

Gerlén (Moldva), 1959

206

MINDENKINEK ÉN MEGHAGYOM

SZOLGALEGÉNY SIRATÓJA. III.

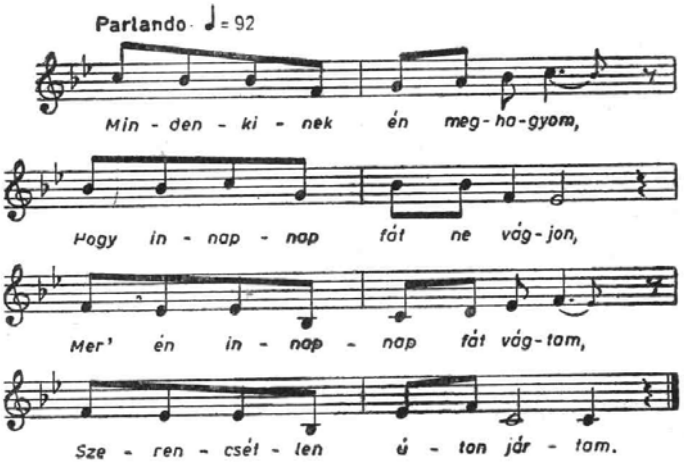

Fáradt testem a bokorba,
Piros vérem hull a porba,
Fáradt testem a bokorba,
Piros vérem hull a porba.

Gazdám, gazdám, édes gazdám,
Végy fel a te szekeredre,
Vígy el engem a hazámba,
Rég elhagyott kunyhócskámba.

Nyitsd ki, anyám, a kapudat,
Halva hozzák a fiadat,
Ki sem nyitom, bé sem zárom,
Jó fiamat így sem várom.

Sántatelek (Gyimesvölgye), 1958

207

SZABÓ JULCSA

A CSÉPLŐGÉPBE ESETT LEÁNY. I.

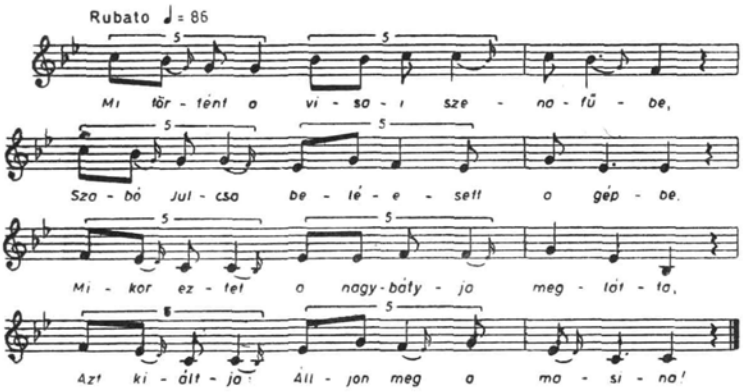

Egyet fütyölt, kettőt fütyölt, megállott,
Szabó Julcsa piros vérbe virágzott,
Szabó Julcsát feltették a szekérbe,
Úgy vitték a főorvos úr elébe.

Főorvos úr, arra kérem, ha lehet,
Gyógyítsa meg ezt a szegény beteget!
Főorvos úr félre fordult, azt mondta:
Ennek csak a jó Isten az orvossa!

Szabó Julcsát feltették a szekérbe,
Elindultak hazafelé övele.
Mikor eztet Julcsa anyja meglátta,
Ráborult a márványkő-asztalára.
Sírva mondja: nincsen csillag az égen,
Mert a lányát viszik a temetőbe.

Visa (Mezőség), 1945

208

SZABÓ JULCSA

A CSÉPLŐGÉPBE ESETT LEÁNY. II.

Mi történt a gyulai szénáskertbe,
Szabó Julcsa beléesett a gépbe,
Szabó Julcsa felmászott az asztalra,
Véletlenül beléesett a dobba.

A nagybátyja mikor eztet meglátta,
Egyenesen felfutott az asztalra.
„Gépész uram, álljon meg a masina,
Julcsa húgom beléesett a dobba.”

Egyet-kettőt füttyintett és megállott.
„Julcsa húgom piros vérbe virágzott.”
Szeretője feltette a szekérbe,
Úgy vitte a főorvos eleibe.

„Főorvos úr, arra kérem, ha lehet,
Gyógyítsa meg ezt a szegény beteget!”
Főorvos úr hátat fordít, azt mondja:
„Ennek csak a jó Isten a doktorja.”

Szeretője belépett a szobába,
Ráborul a diófaszín asztalra,
Sírva mondja: „Nincsen csillag az egen,
Nincs szeretőm, viszik a temetőbe;
Nincsen csillag, mind lehullott a földre,
Nincs szeretőm, mert elhagyott örökre.”

Vaidakamarás (Mezőség), 1970

209

KOVÁCS JULCSA

A CSÉPLŐGÉPBE ESETT LEÁNY. III.

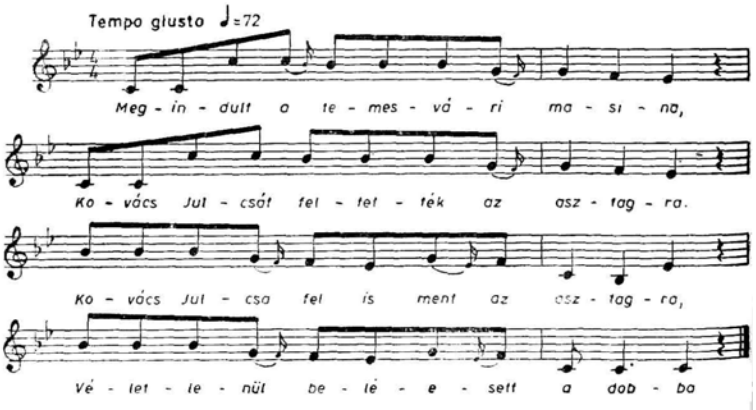

Mikor Julcsát édesanyja meglátta,
Nagy jajszóval odafutott hozzája.
Gépész uram, álljon meg a masina,
Mer’ a lányom beléesett a dobba!

Mikor Julcsát a nagy dobból kivették,
A földre két száll deszkára letették,

Piros vére úgy folyik, mint a patak,
Julcsa anyja gyenge szíve megszakad.

Kovács Julcsát feltették a szekérbe,
Úgy vitték a királyorvos elébe.
Királyorvos félrefordult, azt mondta:
Ennek csak a jó Isten az orvossa.

A buzai temetőbe van egy sír,
Oda jár egy barna legény, mindig sír.
Mind azt mondja: nincsen Isten az égbe,
Mert babáját élve tették a földbe.

Buza (Mezőség), 1969

210

EGY SZÉP LEGÉNY BELEESETT A DOBBA

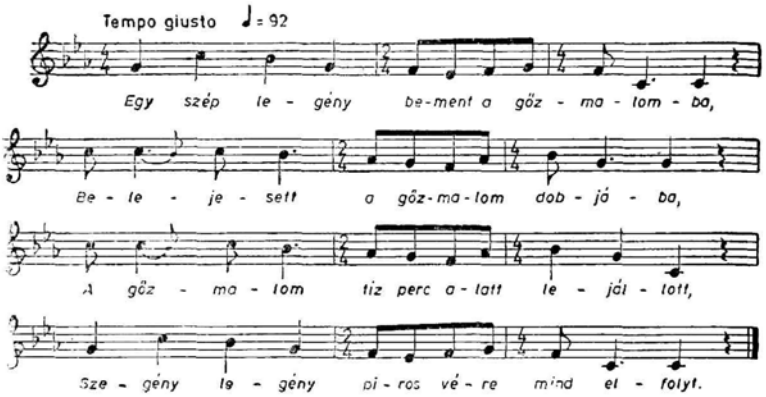

Szegén legényt feltették a szekérre,
Úgy vitték a főorvos úr elébe.
„Főorvos úr, arra kérem, ha lehet,
Gyógyítsa meg az én szép életemet!”
Főorvos úr fére fordul s azt mondja:
„Ennek a jó Isten a gyógyítója.”

Méra (Kalotaszeg), 1969

211

ÉN IS VOLTAM A VÁSÁRHELYI KÓRHÁZBA

Én es vótam vásárhelyi kórházba,
Rám es vót a rácsos kapu bezárva.

Rácsos kapu, belől van a rézkilincs,
Feltekintek a nagy égre, senkim sincs.

Jaj, de köves a közkórház udvara,
Főorvos úr azon sétál be rajta.

A kalapját baloldalán viseli,
Ritka beteg, kinek azt megemeli.

„Adjon Isten, főorvos úr, jónapot!”
„Adjon Isten, édes fiam, mi bajod?”

„Főorvos úr, csak egy az én kérésem:
Fáj a szívem, ha tud rajta, segítsen!”

Hat ablaka van a műtőszobának,
Amelybe sok beteget operálnak.

Lekötik a kezem-lábam szíjúval,
Fejemet is betakarják kosárval.

Műtős kislány készíti a helyemet,
Főorvos úr operálja szívemet.

Jó pajtásim, akik velem vótatok,
A jó Isten viselje a gondotok.

Mer én innet elmegyek vagy megélek,
Vagy meghalok vagy a babámé leszek.

A szakácsné maradjon meg magának,
Egye meg a levét is a szupának.

Mer’ én ettem sűrű szupát eleget,
A jó Isten húzza rátok az eget!

Adjon Isten, édesanyám, jó estét,
Hazajöttem mint egy váratlan vendég.

Nem örömre jöttem haza, nem búra,
Nagy kórházból vagyok kiszabadulva.

Édesanyám, gyújtsa meg a lámpáját,
Nézze meg a legkissebbik leányát.

Görbepataka (Gyimesvölgye), 1958

212

BARNA LEGÉNY KIÁLLOTT A KAPUBA

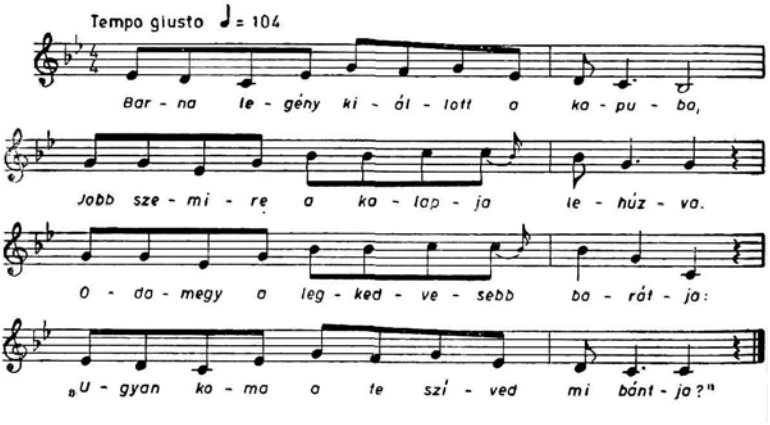

„Barna legény, ne kérdezd, hogy mi bajom:
Beteg az én aranyos kis galambom,
Ottan fekszik, tiszta fehérbe fekszik,
Piros bársony paplannyal takaródzik.”

Doktor-kocsi megy az úton sebesen,
Barna legény megszólítja csendesen:
„Doktor uram, adjon Isten jó napot!
Jöjjön, vizitálja meg a babámot!”

„Barna legény, ne aggódjon hiába,
Két nap múlva jobban lesz a babája,
Két nap múlva menjen végig az utcán,
Tekintsen bé a babája ablakán!”

Két nap múlva végig is ment az utcán,
Bétekintett a babája ablakán.
Két ablakba két szál gyertya meggyújtva,
„Jaj, Istenem, meg van a babám halva.

Jaj Istenem, de szeretnék bémenni,
De szeretnék a babámmal beszélni.
Kelj fel, babám, kelj fel, mert megcsókollak,
Ölelő két karjaim közt hordozlak.”

Temetésre kondulnak a harangok,
Ki lehet most a faluba a halott?
Ki lehet? A szomszédasszony leánya,
Barna legény igaz szívű babája.

Megkondult a válaszúti nagyharang,
Húzza aztat három fehér vadgalamb,
Azt veri ki jobb és baloldalára:
Szerettelek galambom, de hiába.

Három éve járom a nagy világot,
Láttam benne sok szép élő virágot,
Olyan szépet, mint te vótál, nem láttam,
Nem találom párodat a világon.

Válaszút (Mezőség), 1945

213

HA BEMEGYEK A KÖZKÓRHÁZ KAPUJÁN

Ha bemegyek a közkórház kapuján,
Jön a portás, mutatja az irodát:
„Jobbra tessék, balra írják a nevét.”
Ápolónő készíti a fekhelyét.

Kolozsvári kórház-utca homokos,
Rajta sétál Mátyás doktor, főorvos,
Tüzes lápisz, éles kés a kezébe,
Fehér vizitsapka van a fejébe.

Ha felmegyek az első emeletre,
Ilus madám mérgelődik előre:
„Tessék, kérem, itt a maga fejlapja,
Hogy ne járjon egész nap a nyakamra!”

Kilenc óra, csengetnek a vizitre,
Főorvos úr siet az emeletre,
Felteszi a fehér vizitsapkáját,
Úgy hallgassa minden beteg panaszát.

Négy ablaka van a műtőszobának,
Ahol minden beteget operálnak,
Sírnak-rínak, keseregnek szegények,
Mikor a műtőasztalra kerülnek.

Mikor vége van az operálásnak,
Kicsenget a főorvos a madámnak:
„Madám, kérem, vigyázzon a betegre,
Nehogy elaludjon szegény örökre!”

Válaszút (Mezőség), 1945

214

ELÉGETT A NYÍRBÁTORI HATÁR

Elégett a Nyírbátori határ,
Beléégett kilenc juhászbojtár,
Kilenc juhászbojtár pár ruhája,
Számadónak sallangos bundája.

Számadónak nincsen semmi kára,
Kinyeri a gyulai vásárba,
Kinyeri a gyulai vásárba,
Nem is lehet neki semmi kára.

Egy kisleány kerüli a cserét,
Kérdi tüllem barna szeretőjét.
„Te, kisleány, hiába keresed,
Odaégett, kit szíved szeretett.”

„Mutassátok meg nekem a sírját,
Hogy öntözzem könnyeimmel halmát,
Hogy teremjen rózsát, nem töviset,
Mer ő ingem igazán szeretett.”

Válaszút (Mezőség), 1943